

Migrācijas tendences un tās ietekmējošie faktori

Inese Freidenfelde, *Latvia University of Agriculture*

Kopsavilkums. Raksta mērķis ir analizēt pasaules migrācijas tendences un tās ietekmējošos faktorus. Rakstā analizētas Āzijas, Āfrikas, Eiropas, Latīņamerikas, Ziemeļamerikas un Okeānijas migrācijas tendences un šo valstu veiktās izmaiņas migrācijas politikā. Globālās krīzes ietekmē daudzas valstis ir pārskatījušas savu migrācijas politiku un veikušas izmaiņas, ņemot vērā reģiona ekonomisko situāciju. Imigrācijas valstīs migrācijas politika tiek vērsta uz vietējā darba tirgus aizsardzību, emigrācijas valstīs tiek ieviesta migrācijas politika, kas veicina reemigrāciju.

Atslēgas vārdi: migrācija, migrācijas tendences, migrācijas politika, migrācijas faktori.

IEVADS

Līdz ar pasaules iedzīvotāju skaita pieaugumu, katru gadu pieaug arī migrantu skaits. 2011.gadā pasaulē dzīvoja gandrīz 7 miljardi iedzīvotāju, līdz ar to, migrācijas plūsmas ir aktīvas un notiek vairāku faktoru vadītas. Kopējais migrantu skaits sastāda 213 miljonus, kas sastāda 3,06 % no kopējā pasaules iedzīvotāju skaita. Ņemot vērā, ka migrantu skaits pieaug, šī tendence saglabāsies arī tuvākajā nākotnē. [11]

Prognozes liecina, ka 2050. gadā pasaulē migrantu skaits pieaug līdz 405 milj. Šāda pieauguma rezultātā mainīsies demogrāfiskās atšķirības, notiks vides, tehnoloģiju un sociālās izmaiņas. [21]

Tendences rāda, ka migrācijas pieaugums attiecīgā periodā var gan samazināties, gan palielināties. Migrācijas pieaugums vienmēr būs lielāks teritorijā, kurā tiks novērots augstāks ekonomiskās attīstības līmenis. Migrācijas tendences laika gaitā mainās. Migrācija var mainīt virzienu, mainās tās motīvi un cēloņi, un tas viss ir atkarīgs no globāliem notikumiem un globālām izmaiņām pasaulē.

Iedzīvotāju migrācijas process var būtiski ietekmēt konkrētas teritorijas attīstību, jo mainās iedzīvotāju skaits, to sastāvs pēc dzimuma, vecuma, ģimenes stāvokļa, izglītības, etniskās piederības u.c. pazīmēm, līdz ar to atstājot ietekmi arī uz dabisko kustību. [13]

Mūsdienās migrācija ir ieguvusi globālu raksturu. To var aplūkot dažādos aspektos, sākot no indivīda pārvietošanās līdz pat pasaules migrācijas plūsmām. Migrācija ir iedzīvotāju vai citu dzīvu būtņu pārvietošanās, kuras rezultātā uz ilgāku vai īsāku laiku izmainās to izvietojums teritorijā, kā arī skaits un sastāvs.

Ekonomiskās atšķirības, kas veicina migrācijas plūsmas, ir divējādas. Vienai migrācijas plūsmai ir tendence veicināt nevienlīdzību starp valstīm, otrai migrācijas plūsmai ir tendence veicināt nevienlīdzību valsts ietvaros. Šādas ekonomiskās nevienlīdzības ir spēcīgs stimuls, kas veicina migrāciju, jo īpaši jauniešu migrāciju, kas šķērso robežas, lai migrētu uz valstīm, kur darba samaksa ir augstāka un dzīves kvalitāte labāka. [18]

Ekonomiskās krīzes iespaidā migrācijas plūsmas samazinās, jo īpaši tas tika novērots pēc 2008. gada. Krīze ir izraisījusi nopietnu ekonomisku lejupslīdi, kā rezultātā strauji samazinājās nodarbinātības līmenis. Ekonomiskās krīzes ietekmē sabiedrības viedoklis par migrāciju ir mainījies, jo līdz ar ekonomiskās situācijas pasliktināšanos attieksme pret migrējošo darbaspēku kļūst negatīva, jo tā izraisa konkurenci starp vietējo darbaspēku un migrējošo darbaspēku. [19]

Autore veica analīzi par pasaules iedzīvotāju migrācijas tendencēm un to ietekmējošiem faktoriem Āzijas, Āfrikas, Eiropas, Latīņamerikas, Ziemeļamerikas un Okeānijas reģionā laika posmā no 1990. līdz 2010.gadam. Tiek analizēta šo reģionu valstu migrācijas politika un veiktās izmaiņas migrācijas politikā pēckrīzes periodā.

I. PASAULES MIGRĀCIJAS TENDENCES

Migrācija strauji palielinās visā pasaulē, un tā ir skārusi arī ekonomiski attīstītās valstis. Lielākā daļa ārvalstu pilsoņu izvēlas dzīvot ekonomiski attīstītās valstīs. Ekonomiskā motivācija ir svarīgs iemesls migrācijas plūsmai. Demogrāfisku, ekonomisku un sociālu iemeslu dēļ, daudzas valstis ar augstu tautsaimniecības attīstību arvien vairāk balstās uz ieceļotāju darbaspēku.

Āzijas, Āfrikas, Eiropas, Latīņamerikas, Ziemeļamerikas un Okeānijas reģiona migrācijas tendences ir atšķirīgas, un migrāciju ietekmē katra reģiona migrācijas politika un ekonomiskā situācija.

Āzija ir pasaules lielākā kontinenta Eirāzijas austrumu daļa. Āzija aizņem gandrīz 30% no Zemes sauszemes platības, un Āzijā dzīvo 3,88 miljardi iedzīvotāju, kas ir vairāk kā 60% no visiem pasaules iedzīvotājiem. Migrantu skaits Āzijā sasniedz 61,3 miljonus, kas ir 1,58% no kopējā iedzīvotāju skaita. [21]

I. TABULA

ĀZIJAS MIGRĀCIJAS TENDENCES (MILJ.)

	1990.g.	2010.g.	Tendence
Migranti	50,8	61,3	+ 21%
Bēgļi	9,9	10,8	+ 9,10%
Sievietes migrantes	23	27,3	+ 18,70%

Analizējot 1.tabulu, autore secina, ka Āzijā no 50,8 milj. 1990. gadā migrantu skaits ir pieaudzis un sastāda 61,3 milj. 2010. gadā. Bēgļu skaits 1990. gadā sasniedz 9,9 milj., bet 2010. gadā pieauga līdz 10,8 milj. Gandrīz puse (48%) no visiem Āzijas migrantiem ir sievietes. Sievietes migrantes 1990. gadā bija 23 milj., 2010. gadā šis skaitlis pieauga līdz 27,3 milj. Apmēram puse migrācijas notiek Āzijas robežās, pārsvarā no Filipīnām, Korejas uz Arābu Emirātiem un Irāku. Pārējie migranti pārvietojas uz Eiropu, Āfriku un Latīņameriku. Migrācijas faktori ir dažādi, lielāko daļu

migrantu sastāda bēgļi, daudzi migranti pārvietojas jauna darba meklējumos. Neliela daļa migrantu sastāda studenti.

Āzija ir reģions, kurā ir sasniegta strauja ekonomiskā izaugsme, kas spēj panākt veiksmīgu migrācijas plūsmas pārvaldību.

Āzijas migrācijas politika notiek trīs teritoriju virzienos:

- Singapūras migrācijas politika, kas akcentu liek uz augsti kvalificēta darbaspēka piesaisti, uzliekot stingrus ierobežojumus zemas kvalifikācijas darbaspēka piesaistei;
- Japānas migrācijas politika „slēdz durvis” zemas kvalifikācijas darbaspēkam;
- Persijas līča migrācijas politika tiek saistīta ar naftas eksporta procesiem, migrācijas politikas rezultātā tiek nodrošināti 90% strādājošo. [8]

Āzijā ir maz veiktsi pētījumi par migrācijas ietekmi uz ekonomisko attīstību. Āzijas migranti pārsvarā koncentrējas uz zemas kvalifikācijas darbiem, tādās nozarēs kā lauksaimniecība, zvejniecība, būvniecība, ražošana u.c. Migrantu īpatsvars šajās nozarēs ar katru gadu pieaug. Lielākā daļa Āzijas migrantu migrē ekonomisku motīvu vadīti, piemēram, migrē uz vietām, kur darba samaksa ir lielāka.

Āzijas migrācijas politika nākotnē paredz izveidot pārredzamu viesstrādnieku migrācijas politiku un veicināt, nostiprināt sadarbību ar migrantu izcelsmes valstīm, lai gūtu ekonomisku labumu un uzlabotu cilvēktiesību aizsardzību. [21]

Āfrika ir otrs lielākais kontinents pasaulē gan pēc platības, gan pēc iedzīvotāju skaita. Āfrikā dzīvo 1,022 miljardi iedzīvotāju. Migrantu skaits Āfrikā sasniedz 19,2 miljonus, kas ir 1,88% no kopējā iedzīvotāju skaita. [21]

Āfrika joprojām ir kontinents ar ļoti izteiktu migrācijas dinamiku. Reģionālie konflikti, ienākumu nevienlīdzība un krasas vides svārstības rada cilvēkos zemu drošības līmeni, kas darbojas kā veicinošs faktors migrācijai. Āfrika ir piedzīvojusi lielas migrācijas plūsmas - gan brīvprātīgas, gan piespiedu. Āfrikas migrācijas tendences ir attēlotas 2.tabulā.

2. TABULA
ĀFRIKAS MIGRĀCIJAS TENDENCES (MILJ.)

	1990.g.	2010.g.	Tendence
Migranti	15,9	19,2	+ 21%
Bēgļi	5,3	2,5	- 53%
Sievietes migrantes	7,3	9	+ 23%

Analizējot 3.tabulu, autore secina, ka laika periodā no 1990.gada līdz 2010.gadam Āfrikā migrantu skaits ir palielinājies par 21%, no 15,9 milj. 1990. gadā līdz 19,2 milj. 2010. gadā. Bēgļu skaits samazinājies par 53%. Arī Āfrikā (tāpat kā visur pasaulē tiek novērots) sieviešu migrācija ir pieaugusi par 23%. Gandrīz 2/3 no Āfrikas migrācijas notiek kontinenta ietvaros. Migranti pārvietojas no vienas Āfrikas valsts uz otru, kas pārsvarā ir saistīts ar labāka darba meklējumiem vai bēgļu kustību. Ārpus Āfrikas robežām migrācija notiek uz Eiropu, Āziju un Ameriku. Vislielākā migrācija Āfrikā ir ziemeļu rajonos. [20]

Vissvarīgākās ekonomiskās pārmaiņas Āfrikā ir saistītas ar pieaugošu darbaspēka migrāciju. Āfrikas demogrāfiskās atšķirības, politiskās, sociālās un ekonomiskās situācijas pasliktināšanās, bruņotie konflikti un vides problēmas ir veicinājušas Āfrikas migrācijas tendences.

Atzīstot personu brīvu kustību, Āfrikas kopienu valdība 1991.gadā pieņēma Abudžas līgumu (Abuja), kas aicināja dalībvalstis pieņemt nodarbinātības politiku, kas atbalsta peronu brīvu kustību Kopienas teritorijā. Abudžas līgums izveido un stiprina darba apmaiņu, kuras mērķis ir veicināt nodarbinātību starp augsti kvalificētu darbaspēku, tās rezultātā tiek veicināta reģionālā attīstība un integrācija Āfrikā. [5]

Darbaspēka migrācijas politika Āfrikā ir izstrādāta, lai sniegtu ieguldījumu valstu ekonomiku attīstībā, kas apmierinātu darba tirgus vajadzības, veiktu naudas pārvedumus un veicinātu prasmju un tehnoloģiju tālāknodošanu.

Pēdējos gados Āfrikā novērota ekonomiskās situācijas pasliktināšanās. Sliktie ekonomiskie apstākļi, zemās algas, augstais bezdarba līmenis ir galvenie ekonomiskie faktori, kas izraisa migrāciju Āfrikā. Politiskie un sociālie faktori arī ir noteicošie migrācijas kustībai. Būtiska ir jauniešu migrācija, arī viņi migrē darba meklējumos. [10]

Ņemot vērā Āfrikas vāji attīstīto infrastruktūru, valodas barjeras, kultūras un citus sociāli politiskos faktoros, lielākā daļa migrācijas notiek Āfrikas reģiona ietvaros. Tas atšķiras no migrācijas, kas tiek novērota citos kontinentos, kur darbaspēkam ir tendence pārvietoties uz attālākiem reģioniem.

Eiropa ir otra mazākā pasaules daļa. Eiropā dzīvo 730,4 miljoni iedzīvotāju. Migrantu skaits Eiropā sasniedz gandrīz 70 miljonus, kas sastāda 9,56% no kopējā iedzīvotāju skaita. Eiropā migrācijas līmenis ir palielinājies visā teritorijā. Pieaugošā migrācija uz Eiropu ir daļa no migrācijas globālajām tendencēm. [21] Nepieciešamais informācijas apjoms ir tas, kas motivē kvalificētu un nekvalificētu darbaspēku no vāji attīstītām valstīm migrēt uz Eiropas attīstītajām valstīm. Eiropas migrācijas tendences ir attēlotas 3.tabulā.

3. TABULA
EIROPAS MIGRĀCIJAS TENDENCES (MILJ.)

	1990.g.	2010.g.	Tendence
Migranti	49,4	69,8	+ 41%
Bēgļi	1,3	1,5	+ 15%
Sievietes migrantes	26	36,5	+ 40%

Analizējot 3.tabulu, autore secina, ka no 49,4 milj. migrantu 1990. gadā to skaits 2010. gadā pieaudzis līdz 69,8 milj. Bēgļu skaits šajā laika periodā pieaudzis par 15% un sieviešu-migrantu - par 40%. Apmēram 3/4 migrācijas notiek Eiropas robežās, kas jo īpaši ir pieaugusi kopš 2004. gada. Pārējie migranti pārvietojas uz Ziemeļameriku un Āziju. Ļoti neliela daļa migrē uz Latīņameriku un Āfriku.

Lai pārvaldītu migrācijas plūsmas ES, trūkst vienotas ES migrācijas politikas. Katrai ES dalībvalstij ir izstrādāta sava migrācijas politika, kas migrācijas plūsmas regulē, ņemot vērā valsts ekonomisko un darba tirgus situāciju. ES dalībvalstis

nevar vienoties par vienotu migrācijas politiku, jo migrācijas politiskie mērķi katrai dalībvalstij ir atšķirīgi.

Migrāciju ES ietekmē „push” un „pull” faktori. „Push” faktori ir politiska nestabilitāte, nabadzība vai augsts bezdarba līmenis. „Pull” faktori ir attīstīta ekonomika, pieprasījums pēc lēta darbaspēka, lielāka darba samaksa, labāki darba apstākļi un ģimenes apvienošanas iespējas. [21]

Eiropai tuvākajā nākotnē draud demogrāfiskās situācijas pasliktināšanās, kas veicinās ekonomiska un sociāla rakstura problēmas. Nākotnes migrācijas tendences ES paredz izstrādāt tādu migrācijas politiku, kas vērsta uz demogrāfisku un ekonomisku attīstību.

Latīņamerikas kopējais iedzīvotāju skaits sasniedz 580 milj. iedzīvotāju, no kuriem 7,4 milj. ir migranti, kas sastāda 1,28% no kopējo iedzīvotāju skaita. [21] Latīņamerikas migrācijas tendences ir attēlotas 4.tabulā.

4. TABULA

LATĪŅAMERIKAS MIGRĀCIJAS TENDENCES (MILJ.)

	1990.g.	2010.g.	Tendence
Migranti	7,1	7,4	+ 4%
Bēgļi	1,1	0,5	- 55%
Sievietes migrantes	3,5	3,7	+ 6%

Analizējot 4.attēlu, autore secina, ka Latīņamerikā no 7,1 milj. 1990. gadā migrantu skaits ir pieaudzis līdz 7,4 milj. 2010. gadā. Bēgļu skaits 1990. gadā sastādīja 1,1, milj., kas 2010. gadā samazinās līdz 0,5 milj. Sievietes migrantes 1990. gadā sastādīja 3,5 milj., bet 2010. gadā pieaugums ir neliels - līdz 3,7 milj.

Migrācijas teorijas apgalvo, ka migrācijas procesi ir atgriezeniski. Valstis, kas agrāk ir bijušas imigrācijas valstis, pēc laika kļūst par emigrācijas valstīm. Šādas izmaiņas pašlaik ir skārušas Latīņameriku. Pēdējos piecdesmit gadus Latīņamerika bija pievilcīga imigrantiem no Eiropas un Austrumiem, pašlaik Latīņamerika ir kļuvusi par emigrācijas valsti. Emigrācija Latīņamerikā izpaužas trīs veidos, pirmā ir emigrācija uz Ameriku, kur koncentrējas 68% no kopējiem Latīņamerikas emigrantiem, otra ir kubiešu bēgļu emigrācija un trešā ir Puertoriko iedzīvotāju legālā vai nelegālā emigrācija.

Meksikas un Amerikas „koridors” ir lielākais migrācijas koridors pasaulē. Lielas migrācijas plūsmas ir arī uz Kanādu. Migrācija uz Eiropu koncentrējas Spānijā, Itālijā un Portugālē. Spānijā imigranti no Latīņamerikas veido 38% no visiem Spānijas imigrantiem. [6]

Galvenie migrācijas faktori Latīņamerikā, kas ietekmē migrācijas procesus, ir ekonomiskie, sociālie, kultūras un politiskie.

Latīņamerikas migrācijas politika ir vērsta uz brīvu cilvēku kustību, kas spēj uzlabot reģionālo attīstību. Dažās Latīņamerikas valstīs ir ieviesta migrācijas politika, kas veicina reemigrāciju. Liela uzmanība Latīņamerikā tiek pievērsta emigrantu atgriešanai, vietējā darba tirgus aizsardzībai un vietējā darbaspēka atbalstam. [21]

Ziemeļamerika ir trešais lielākais kontinents pēc platības un ceturtais lielākais pēc iedzīvotāju skaita. Ziemeļamerikā dzīvo

529 milj. iedzīvotāju, no kuriem 50 milj. ir migrantu, kas sastāda 9,46% no kopējā iedzīvotāju skaita. [21] Ziemeļamerikas migrācijas tendences ir attēlotas 5.tabulā.

5. TABULA

ZIEMEĻAMERIKAS MIGRĀCIJAS TENDENCES (MILJ.)

	1990.g.	2010.g.	Tendence
Migranti	27,7	50	+ 81%
Bēgļi	0,5	0,7	+ 40%
Sievietes migrantes	14,1	25	+ 77%

Ziemeļamerikā no 27,7 milj. 1990. gadā migrantu skaits 2010. gadā pieaudzis līdz 50 milj. Bēgļi 1990. gadā sastādīja 0,5 milj., bet 2010. gadā bēgļu skaits pieauga līdz 0,7 milj. Sievietes migrantes 1990. gadā sastādīja 14,1 milj., bet 2010. gadā - līdz 25 milj.

Ziemeļamerika ir izteikta imigrācijas valsts, uz kuru imigrē ekonomisku, sociālu un politisku faktoru vadīti. [20]

Ziemeļamerikas migrācijas politikā ir veiktas izmaiņas pēc globālās krīzes. Līdz ar situācijas pasliktināšanos nodarbinātības jomā, tiek īstenota politika, kas ierobežo ārvalstu darba ņēmēju pieņemšanu darbā, tādā veidā aizsargājot savu darba tirgu.

Ir izstrādāti stingrāki nosacījumi, pieņemot darbā zemas kvalifikācijas darbaspēku. Jauni nosacījumi ir ieviesti, saņemot pagaidu darba atļaujas. Nosacījumi ir kļuvuši stingrāki, kā rezultātā pagaidu darba atļaujas ir grūti atjaunot. Šo pasākumu rezultātā par 16% ir samazināta darba vīzu izsniegšana. [21]

Līdz ar ekonomisko krīzi migrācijas plūsmas uz Ziemeļameriku samazinās. Tiek veiktas izmaiņas migrācijas politikā, kas aizsargā darba tirgu un uzlabo vietējā darbaspēka nodarbinātības līmeni.

Okeānijā dzīvo 35,6 milj. iedzīvotāju, no kuriem 6 milj. ir migranti, kas sastāda 16,8% no kopējā iedzīvotāju skaita. Okeānijā pēdējos gados 21,8% iedzīvotāju pieaugums ir attiecināms uz jauniem migrantiem, kas ieradušies kādā no Okeānijas reģioniem. [21] Okeānijas migrācijas tendences ir attēlotas 6.tabulā.

6. TABULA

OKEĀNIJAS MIGRĀCIJAS TENDENCES (MILJ.)

	1990.g.	2010.g.	Tendence
Migranti	4,3	6	+ 40%
Bēgļi	0,1	0,059	- 41%
Sievietes migrantes	2,1	3	+ 43%

Autore secina, ka no 4,3 milj. 1990. gadā migrantu skaits 2010. gadā ir pieaudzis līdz 6 milj. Bēgļu skaits 1990. gadā sastādīja 0,1 milj., bet 2010. gadā bēgļu skaits sastāda 59 000 tūkst. Sievietes migrantes 1990. gadā sastādīja 2,1 milj., bet 2010. gadā - līdz 3 milj.

Okeānija ir izteikta imigrācijas valsts, jo imigrācijas īpatsvars ir lielāks nekā emigrācijas. Austrālija un Jaunzēlande ir imigrantu iecienītākās valstis. Sidnejā, Melburnā, Pērtā un Oklendā migrantu skaits sasniedz 25% no kopējā iedzīvotāju

skaita. Britu imigranti veido lielāko daļu no visiem imigrantiem (25%), tiem seko Amerikas, Vācijas, Kanādas u.c. imigranti. [20]

Līdz ar ekonomiskās krīzes iestāšanos, arī Okeānijā tiek izjusts ekonomikas attīstības samazinājums, kā rezultātā pieaug bezdarba līmenis. Reaģējot uz šādām ekonomiskām izmaiņām, Okeānijas valstīs tiek pārskatīta migrācijas politika, kas tagad ir vērsta uz vietējā darba tirgus aizsardzību. Migrācijas programmas, kas paredz piesaistīt noteiktu skaitu kvalificēta darbaspēka, tiek pārskatītas, un skaits, tiek samazināts.

III. MIGRĀCIJAS ATTĪSTĪBAS TENDENCES

Globālās sistēmas nevienlīdzības dēļ migrācija turpinās attīstīties. Atsākot attīstīties ekonomikā, migrācija var mainīt savas plūsmas un virzienus, sākot koncentrēties uz tām valstīm, kas pēc krīzes spēs veiksmīgi attīstīt savu ekonomiku, piesaistot jaunas migrācijas plūsmas. Šodienas imigrācijas valstis, tādas kā Austrālija, Ziemeļamerika un Eiropa, jau tuvākā nākotnē var nomainīt Āzija, Tuvie Austrumi un Dienvidāfrika. Migrācija šajos virzienos var atsākties līdz ar krīzes beigām. Augsta ekonomiskā attīstība veido spēcīgus migrācijas veicinošos faktoros. [14]

Migrācijai ir ekonomiski motīvi, un tā ietekmē uzņēmējas valsts darba tirgu, nodarbinātību, darba samaksu, sociālo sistēmu un IKP. Migrācija var radīt gan negatīvas, gan pozitīvas sekas. Pozitīvs ieguvums ir tad, ja uzņēmējvalsts iegūst papildus darbaspēku savam darba tirgum, t.i., nodrošina ar speciālistiem, pēc kuriem ir pieprasījums. Negatīvi, ja lielā imigrācijas tendence rada nacionāla rakstura problēmas.

Veicot pētījumu par migrācijas tendencēm pasaules teritorijās – Āfrikā, Āzijā, Eiropā, Latīņamerikā, Ziemeļamerikā un Okeānijā, - var secināt, ka teritorijas iedalās imigrācijas un emigrācijas reģionos. Migrācijas tendences ir attēlotas 7.tabulā.

7. TABULA
MIGRĀCIJAS TENDENCES

	Migranti	Bēgļi	Sievietes migrantes
Āzija	+	+	+
Āfrika	+	-	+
Eiropa	+	+	+
Latīņamerika	+	-	+
Ziemeļamerika	+	+	+
Okeānija	+	-	+

Analizējot pasaules migrācijas tendences laika posmā no 1990. līdz 2010. gadam, var secināt, ka samazinājuies ir bēgļu migrācija, un šis samazinājums ir novērots Āfrikas, Latīņamerikas un Okeānijas reģionā.

Analizējot kopējo migrantu un sieviešu migrantu skaita izmaiņas, var secināt, ka šī tendence visos reģionos ir pozitīva, kas apstiprina faktu, ka migrācijas apjomi pieaug un nākotnē šiem apjomiem būs tendence pieaugt.

Ekonomiskā motivācija un vēlme uzlabot dzīves kvalitāti ir galvenais iemesls migrācijas plūsmai. Darbaspēka starptautiskā migrācija notiek gan ekonomisku, gan neekonomisku iemeslu dēļ.

Faktori, kas veicina migrāciju, ir pievilksnās „pull”, spiediena „push” un tīklu faktori. [12] Migrāciju ietekmējošie faktori ir attēloti 8.tabulā.

8. TABULA
MIGRĀCIJU IETEKMĒJOŠIE FAKTORI

Push (spiediena) faktori	Pull (pievilksnās) faktori
Bezdarbs	Labāki darba apstākļi
Darba samaksas atšķirības	Lielāki ienākumi
Ekonomiskās attīstības atšķirības	Augstāka dzīves kvalitāte
Zems dzīves līmenis	Labākas izglītības iespējas
Vājas karjeras iespējas	Cilvēktiesību aizsardzība
Neapmierinoša veselības aprūpe	Laba veselības aprūpe
Politiskie iemesli	Ekonomiski attīstītāka valsts
Reliģiskie iemesli	Sociālais nodrošinājums
Kultūras iemesli	Politiskā stabilitāte

Analizējot migrācijas faktoros, var secināt, ka migrācijas faktori iedalās pievilksnās „pull”, spiediena „push” faktoros un tie ir svarīgi, kad cilvēki pieņem lēmumu migrēt. Reģionālā aspektā migrāciju ietekmējošie faktori ir atšķirīgi, piemēram, Āfrikā spēcīgāks spiediena faktors būs zems dzīves līmenis, Eiropā spēcīgāks spiediena faktors būs darba samaksas atšķirības.

Ekonomiskā migrācija vienmēr notiks no nabadzīgākas valsts uz attīstītāku valsti, kas migrantam piedāvās labākus darba apstākļus, lielākus ienākumus, augstāku dzīves kvalitāti u.c., ko migrants nesaņem savā mītnes zemē.

Tīkli ir svarīgs elements migrācijas procesā, jo tie ietekmē migrantu lēmumu par migrācijas galamērķa valsts izvēli. Lēmums par migrāciju tiek pieņemts, iesaistot gan migrējošo personu, gan personu, kas jau ir migrējusi. Šie migranti tiek iesaistīti lēmuma pieņemšanas procesā. Tīkli var sastāvēt no ģimenes locekļiem vai draugiem, un tie vienmēr būs saistīti ar migranta ģeogrāfisko dzīvesvietu. [13]

Pasaules finanšu krīze ir ietekmējusi migrācijas tendences. Migrācijas tendences mainās, un to ietekme tiek novērota gan īstermiņā, gan ilgtermiņā. [7]

Migrācijas tendences krīzes iespaidā:

- bezdarbs vai zemi ienākumi, kā rezultātā migranti atgriežas savās izcelsmes valstīs;
- darba tirgū palielinās konkurence starp migrantiem un vietējo darbaspēku;
- samazinās migrantu sociālā aizsardzība;
- sarūk migrācijas plūsma no izcelsmes valsts uz uzņēmējvalsti;
- strauji samazinājusies nelegālā imigrācija;
- samazinās naudas pārvedumi;

- pastiprinās naidīgums starp vietējiem iedzīvotājiem un imigrantiem. [1]

Līdz ar globālās krīzes iestāšanos, valstis pārskata savu migrācijas politiku. Imigrācijas valstīs migrācijas politika tiek vērsta uz vietējā darba tirgus aizsardzību, emigrācijas valstīs tiek ieviesta migrācijas politika, kas veicina reemigrāciju.

Krīze paver iespējas uzlabot katras valsts migrācijas politiku, kas vērta uz tautsaimniecības attīstību. Valstīm ir jāspēj atšķirt ilgtermiņa migrācija no īstermiņa migrācijas. Veiksmīgi izstrādāta migrācijas politika spēs nākotnē sniegt ieguvumu valsts tautsaimniecībā no attiecīgām migrācijas plūsmām. Valstīm ir jānodrošina nepieciešamo datu regulāra apmaiņa un cieša partnerība starp izcelsmes un uzņēmējvalstīm.

SECINĀJUMI

Līdz ar pasaules iedzīvotāju skaita kopējo pieaugumu, pieaug arī migrācijas apjomi. Migrācijas pieaugums vienmēr būs lielāks teritorijā, kurā ir augstāks attīstības līmenis.

Veicot analīzi migrācijas tendencēm pasaulē laika periodā no 1990. gada līdz 2010. gadam, var secināt, ka ir samazinājusies bēgļu migrācija, un šis samazinājums ir novērots Āfrikas, Latīņamerikas un Okeānijas reģionā.

Analizējot kopējo migrantu un sievietu migrantu skaita izmaiņas, var secināt, ka tendence visos reģionos ir pozitīva, kas apstiprina faktu, ka migrācijas apjomi pieaug un nākotnē šiem apjomiem būs tendence pieaugt.

Migrācijas tendenci ietekmē dažādi faktori, kas ir atšķirīgi noteiktā teritorijā un laikā. Āzijā migrācijas faktori ir vairāki, lielāko daļu migrantu sastāda bēgļi, daudzi migranti pārvietojas jauna darba meklējumos, neliela daļa ir studējošie migranti.

Āfrikā reģionālie konflikti, ienākumu nevienlīdzība, krāsas vides svārstības, un bruņotie konflikti rada cilvēkos zemu drošības līmeni, kas darbojas kā veicinošs faktors migrācijas plūsmai.

Eiropā esošais nepieciešamais informācijas apjoms par migrāciju ir tas, kas motivē kvalificētu un nekvalificētu darbaspēku migrēt no vāji attīstītām valstīm uz Eiropas attīstītām valstīm.

Migrāciju ES ietekmē „push” un „pull” faktori. „Push” faktori ir politiskā nestabilitāte, nabadzība vai augsts bezdarba līmenis. „Pull” faktori ir valstu attīstītā ekonomika, pieprasījums pēc lēta darbaspēka, augstāka darba apmaksas, labāki darba apstākļi un ģimenes apvienošanas iespējas.

Krīze migrācijas plūsmas apjomu ir nedaudz samazinājusi. Tā ir mainījusi arī migrācijas virzienu, sākot koncentrēties uz tām valstīm, kas pēc krīzes spēj veiksmīgi attīstīt savu ekonomiku, piesaistot jaunas migrācijas plūsmas.

Līdz ar globālās krīzes iestāšanos valstis pārskata savu migrācijas politiku. Imigrācijas valstīs migrācijas politika ir vērsta uz vietējā darba tirgus aizsardzību, emigrācijas valstīs tiek ieviesta migrācijas politika, kas veicina reemigrāciju.

LITERATŪRAS SARAKSTS

- [1] Castles S. Migration and the Global Financial Crisis: A Virtual Symposium. (2009) [tiešsaite] [skatīts 24.08.2011] Pieejams: <http://www.age-of-migration.com/uk/financialcrisis/updates/1a.pdf>
- [2] Cerna L., Hynes W. The Deeper Impact of the Economic Crisis: Changes in High-Skilled Immigration Policies. (2009) [tiešsaite] Paper prepared for the COMPAS Annual Conference, Oxford, UK. [skatīts 12.09.2011] Pieejams: http://www.compas.ox.ac.uk/fileadmin/files/pdfs/Non_WP_pdfs/Events_2009/Annual_Conference/H_Cerna-Hynes_High%20Skilled%20Immigration%20Policies.pdf
- [3] Chapter. Economic impact of international migration. (2004) [tiešsaite] [skatīts 12.07.2011] Pieejams: <http://www.un.org/esa/policy/wess/wess2004files/part2web/chap4.pdf>
- [4] Devoretz Don J. Immigration policy: methods of economic assessment. Global Migration Perspectives. (2004) [tiešsaite] [skatīts 22.08.2011] Pieejams: <http://www.gcim.org/gmp/Global%20Migration%20Perspectives%20No%204.pdf>
- [5] Draft Strategic Framework for a Policy on Migration in Africa. (2002) [tiešsaite] African Union. [skatīts 02.09.2011] Pieejams: <http://www.africa-union.org/Social%20Affairs/labour/LSC-6-AU%20Migration%20policy%20revised%20BY%20Consultant.PDF>
- [6] Durand J. Processes of Migration in Latin America and the Caribbean 1950-2008. [tiešsaite] Human Development Research Paper 2009/24. [skatīts 13.07.2011] Pieejams: http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr2009/papers/HDRP_2009_24.pdf
- [7] Fact-Sheet on the Impact of the Economic Crisis on Immigration Policies. (2010) [tiešsaite] Global Migration Group. [skatīts 15.05.2011] Pieejams: http://www.globalmigrationgroup.org/uploads/gmg-topics/econ-crisis/ILO_FactSheet_1_final.pdf
- [8] Filip M. Migration in the Asia-Pacific Region: Trends, factors, impacts. (2009). [tiešsaite] Human Development Research Paper 2009/32. [skatīts 16.08.2011] Pieejams: http://hdr.undp.org/en/reports/global/hdr2009/papers/HDRP_2009_32.pdf
- [9] International Migration Trends. (2004) [tiešsaite] World Economic and Social Survey. [skatīts 13.06.2011] Pieejams: <http://www.un.org/esa/policy/wess/wess2004files/part2web/chap2.pdf>
- [10] Kahyarara G. Contribution of labour migration to development in North and West Africa. (2010) [tiešsaite] [skatīts 16.09.2011] Pieejams: <http://www.ilo.org/public/english/bureau/inst/download/instmig4.pdf>
- [11] Long J. Global Migration Trends: Fall 2011. (2011). [tiešsaite] [skatīts 18.08.2011] Pieejams: <http://www.justinlong.org/2011/07/global-migration-trends-fall-2011/>
- [12] Migration Push and Pull Factors/ Global Migration Patterns Version 2, Baig and Jouglaf on: Sat 01. [tiešsaite] [skatīts 13.06.2011] Pieejams: http://www.lewishistoricalsociety.com/wiki/tiki-read_article.php?articleId=37
- [13] Roel J. Economic theories of international migration and the role of immigration policy. [tiešsaite] [skatīts 15.08.2011] Pieejams: <http://epc2006.princeton.edu/download.aspx?submissionId=60112>
- [14] Skeldon. R. The Current Global Economic Crisis and Migration: Policies and Practice in Origin and Destination. (2010) [tiešsaite] [skatīts 21.08.2011] Pieejams: http://www.migrationdrc.org/publications/working_papers/WP-T32.pdf
- [15] Taylor J.E. International migration and economic development. (2006) [tiešsaite] International symposium on international migration and development. [skatīts 13.08.2011] Pieejams: http://www.un.org/esa/population/migration/turin/Symposium_Turin_files/P09_SYMP_Taylor.pdf
- [16] Taylor J. Edward and Philip L. Martin Human Capital: Migration and Rural Population Change. [tiešsaite] [skatīts 06.07.2011] Pieejams: <http://www.reap.ucdavis.edu/research/Human.pdf>
- [17] Thieme S. A Brief Overview of Theories of International Migration. (2006) [tiešsaite] [skatīts 05.09.2011] Pieejams: http://www.glopp.ch/C1/en/multimedia/C1_pdf1.pdf
- [18] Trades Union Congress. (2007) [tiešsaite] The economics of migration. [skatīts 21.09.2011] Pieejams: <http://www.tuc.org.uk/extras/migration.pdf>
- [19] Transatlantic Trends: Immigration 2010 Partners. (2010) [tiešsaite] [skatīts 26.08.2011] Pieejams: http://www.gmfus.org/galleries/ct_publication_attachments/TTImmigration_2010_final.pdf;jsessionid=aAUCN7a7sX3a4ttm1i

- [20] Trends in International Migration. (2001) [tiešsaite] Organisation for Economic Co-Operation and Development. [skatīts 13.05.2011] Pieejams: <http://www.oecd.org/dataoecd/23/41/2508596.pdf>
- [21] World Migration Report 2010. [tiešsaite] The Future of Migration: Building Capacities for Change. [skatīts 21.07.2011] Pieejams: http://publications.iom.int/bookstore/free/WMR_2010_ENGLISH.pdf

Inese Freidenfelde, Mg.oec, graduated from RISEBA in 2008 with the Master degree diploma. In 2002 Inese Freidenfelde received Bachelor degree from Business higher education school "Turība". At the moment she study at the Economic Faculty of the Latvia University of Agriculture. From 1998 to 2004 Inese Freidenfelde worked Ltd. "SIG and KO" an accountant. Since 2006 JSC "Latvijas Krajbanka" she worked as sales manager. 2007 until 2009, Inese Freidenfelde worked as JSC, "Latvijas Krajbanka" Jelgava Great customer service center manager.

Inese Freidenfelde. Migration trends and factors influencing

Migration is rapidly increasing worldwide and it also affects the economically developed countries. Economic motivation is an important drive of migration flows. Population migration process can significantly affect development of a territory since population is modified, its composition by gender, age, marital status, education, ethnicity and other features, thus also influencing the natural movement. Nowadays migration is a global process. It can be analysed from various aspects, ranging from push-pull migration to global migration flows. Due to the global inequality, migration will continue to evolve. Along with the economic recuperation, migration flows and directions can change, starting to focus on those countries, which will be able to successfully develop after the crisis by attracting new migration flows. Due to demographic, economic and social reasons, countries with high economic growth increasingly rely on immigrant workforce. In the near future, Asia, Middle East and South Africa can replace immigration regions the most popular at present, such as Australia, North America and Europe. Migration to these regions can resume as soon as the crisis ends. Migration is movement of citizens or other breathers, as a result of which their distribution on a territory, as well as quantity and composition in every involved region alters on the short- or long-term. The article aims to analyse the global migration trends and its influencing factors. The article analyses the Asian, African, European, Latin American, North American and Oceanian migration policies. When working out a migration policy, each region tends to regulate migration flows considering the country's economic and labor market situation. It is concluded that if the world population grows, migration flows increase either. Migration is led by both economic and non-economic factors. The main motives of migration are driven by economic needs such as a better job, higher income, quality of life, etc. As a result of the global crisis, countries have reviewed their migration policies and made amendments coinciding with the regional economic situation. In immigration countries, migration policies are focused on the local labour market protection, while in emigration countries – on stimulating re-emigration.

Инесса Фрейденфельдс. Миграционные тенденции и факторы влияния

Миграция растет стремительно во всем мире, и это также влияет на экономически развитые страны. Экономическая мотивация является важным фактором миграционных потоков. Миграционные процессы могут оказать существенное влияние на развитие территории, поскольку меняется половозрастной состав населения, а также семейное положение, образование, этническая принадлежность и другие функции, оказывающие влияние в том числе и на естественное движение населения. Сегодня миграция приобрела глобальный характер. На это указывают различные аспекты, начиная с маятниковой миграции до глобальных миграционных потоков. Миграция будет продолжать развиваться по мере усиления глобального неравенства. Демографические, экономические и социальные причины в странах с высокими темпами экономического роста все более зависят от труда иммигрантов. Актуальные сегодня страны – объекты иммиграции, такие как Австралия, Северная Америка и Европа, в ближайшем будущем смогут заменить страны Азии, Ближнего Востока и Южной Африки. Миграция в этих направлениях может возобновиться, когда кризис закончится. Данная статья ставит своей целью анализировать глобальные миграционные тенденции и факторы, на них влияющие. В статье анализируются миграционные политики стран Азии, Африки, Европы, Латинской Америки, Северной Америки и Океании. Разрабатывая миграционную политику, каждый регион стремится управлять миграционными потоками с учетом текущей ситуации как в экономике страны, так и на рынке занятости. Автор приходит к выводу: по мере роста численности населения увеличиваются и миграционные потоки. Миграция происходит под влиянием как экономических, так и неэкономических факторов. При этом основными мотивами для миграции, все же, являются экономические факторы, например, поиск более высокооплачиваемой работы, лучших условий работы, улучшение качества жизни и т.д. Ввиду глобального кризиса, страны пересмотрели свою политику в области миграции, внося изменения с учетом региональной экономической ситуации. Миграционная политика в странах иммиграции в первую очередь направлена на защиту местного рынка труда; в странах эмиграции – на стимулировании реэмиграции.